gylio V perkasos gale nuo esamo žemės paviršiaus. 18–32 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, rudos maišytos žemės (armens) sluoksnyje aptikta keletas neaiškios paskirties geležinių dirbinių bei žalvarinio dirbinio fragmentas. 18–38 cm gylyje tame pačiame armens sluoksnyje aptiktos ir kelios keramikos šukės. 55 cm gylyje, 20 cm atstumu nuo perkasos P krašto ir 1,6 m atstumu nuo perkasos V krašto aptikta žalvarinė lieta plokštinė segė. 72 cm gylyje, 20 cm atstumu nuo perkasos Š krašto ir 60 cm nuo perkasos V krašto aptiktas žalvarinis raktas. 95 cm gylyje, 35 cm nuo perkasos Š krašto ir 87 cm nuo perkasos V krašto aptiktas žalvarinis žvangutis. Perkasos V gale, 70 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus aptiktas 20x15x11 cm dydžio akmuo. Daugiau archeologinių radinių nerasta. Neaptikta ir kapų ar jų liekanų.

Perkasa 3 orientuota R–V kryptimi ir kasta į Š nuo perkasos 2. Ji kasta iki 70–80 cm gylio nuo esamo žemės paviršiaus. Archeologinių radinių joje neaptikta.

Žvalgomųjų archeologinių tyrimų metu Pakapių senkapyje ištirtas bendras 30 m^2 plotas. Pagal aptiktus archeologinius radinius (XIII–XV a.) galima spręsti, kad išlikusi senkapio teritorija yra daug mažesnė, nei yra nustatyta. Iš esmės šis senkapis yra beveik visiškai sunaikintas, išlikęs tik pats jo pakraštys. Saugotina turėtų būti tik teritorijos P dalis, t. y. siauras žemės ruožas palei buvusios žvyrduobės Š kraštą.

PAKAPIAI CEMETERY

In 2004 during the archaeological survey of the Pakapiai cemetery three surveying trenches were investigated (all of them 5x2 m; 30 m^2 investigated in total). On the basis of the archaeological finds collected (a flat moulded bronze fibula, a key and a sleigh-bell) the surviving part of the cemetery should be dated to the 13th–15th century. In fact almost all of the cemetery has been destroyed; only its very northern part has survived.

JUODONIŲ SENKAPIS

Mantas KVEDARAVIČIUS

KPC užsakymu 2004 m. vykdyti Juodonių senkapio (Kauno r.) žvalgomieji archeologiniai tyrimai, kurių tikslas buvo nustatyti šio objekto vertę bei teritoriją.

Juodonių senkapis (Kauno r., Babtų sen.) (AV 2080) yra 650 m į V–ŠV nuo Juodonių kaimo, 150 m į Š nuo veikiančių kaimo kapinių, 120 m į R–PR nuo Nevėžio kairiojo kranto, į V nuo kelio Kaunas–Kėdainiai. Senkapis įrengtas maždaug 100 m Š–P kryptimi besitęsiančioje neaukštoje kalvoje.

Žinios apie senkapį nesenos. 1974 m. archeologas Eugenijus Ivanauskas jame aptiko XIII–XIV a. radinių iš degintinių žmonių ir griautinių arklių kapų. Radiniai buvo aptikti pastebėjus degėsingas dėmes ekskavatoriumi kasant smėlį. 2002 m. senkapį žvalgė E. Ivanauskas.

2004 m. žvalgomųjų archeologinių tyrimų metu buvo iškastos keturios 2x5 m dydžio perkasos įvairiose šiuo metu saugomos objekto teritorijos dalyse. Iš viso ištirtas 42 m^2 dydžio plotas. Nė vienoje iš perkasų neaptikta kapų ar jų liekanų. Daržų vietoje iškastose perkasose 1 ir 2 aptiktas 30–45 cm storio juodžemio sluoksnis, kuriame rasta gyvulių kaulų, žiestos

buitinės keramikos šukių. Pievoje iškastose perkasose 3 ir 4 po velėna aptiktas iki 30 cm storio rudas dirvožemis, giliau – šviesus smėlis. Perkasoje 3, iškastoje saugomos teritorijos P pusėje, šviesiame smėlyje fiksuotos dvi rusvo smėlio dėmės, duobės (?). Duobės – 1,2x0,7 ir 0,5x0,4 m skersmens. Jose aptikta labai smulkių žiestos keramikos fragmentų, geležinių dirbinių fragmentų, patinuoto stiklo šukelė. Šios perkasos armenyje aptiktos dvi lipdytos keramikos šukės.

Daržų armenyje žvalgant vizualiai, surinkti gyvulių kaulų fragmentai, žiestos buitinės keramikos šukės, keletas lipdytos (?) keramikos fragmentų bei aptikti skaldyti ir apdegę akmenys.

Žvalgomųjų tyrimų duomenys leidžia daryti išvadą, kad iš anksčiau žinomas senkapis greičiausiai yra į P nuo tyrinėtų vietų, šiuo metu saugomos teritorijos P dalyje – šioje vietoje visas laukas išraustas duobėmis kasant smėlį, ten gali būti likę senkapio liekanų. Tyrinėta teritorija labiau primintų čia buvus neįtvirtintą gyvenvietę ar sodybvietę, tačiau nesuardyto kultūrinio sluoksnio čia neaptikta, o juodžemis daržams gali būti atvežtinis.

JUODONIAI CEMETERY

Upon request of the KPC in 2004 an archaeological survey of the Juodoniai cemetery site (Kaunas district) was performed. In the Juodoniai cemetery an area of 42 m^2 was excavated, but no graves were found.

KARMĖLAVOS SENKAPIS

Kristina RICKEVIČIŪTĖ

2004 m. tęsti tyrinėjimai Karmėlavos senkapyje (Kauno r.) (žr. *ATL 1998 ir 1999 metais*, V., 2000, p. 315–318; *ATL 2000 metais*, V., 2001, p. 221; *ATL 2001 metais*, V., 2002, p. 146; *ATL 2002 metais*, V., 2005, p. 119; *ATL 2003 metais*, V., 2005, p. 138–141; *LA*, V., 2003, t. 24, p. 161–228).

Senkapis yra apie 130 m į PV nuo Karmėlavos gyvenvietės ir apie 500 m į ŠV nuo plento Kaunas–Jonava. 200 m nuo senkapio į ŠV yra veikiančios kapinės. Apie 800 m į ŠR įrengtas Karmėlavos piliakalnis.

Senkapis pradėtas tyrinėti 1975–1977 m. (žr. *AETL 1974 ir 1975 metais*, V., 1977, p. 142–144; *AETL 1976–1977 metais*, V., 1978, p. 206–210; *LA*, V., 1995, t. 11, p. 73–103). Po to dvidešimt metų senkapis buvo niokojamas, ardomas. Kalvelę arė, sodino medelius, juos rovė, lygino ir stumdė žemes buldozeriu, ŠR dalyje kasė žvyrą ir dalį senkapio nuardė, pastatė elektros pastotę. ŠR ir ŠV dalyse užkastos statybinių medžiagų liekanos, įvairios šiukšlės. Atrodė, kad senkapis visai sunaikintas.

1998 m. KVAD senkapio tyrinėjimų darbus atnaujino. Tyrinėjimai tęsėsi aštuonerius metus. Buvo aptiktas 21 kapas.

2004 m. senkapio ŠV ir ŠR dalyse iškastos 9 perkasos (LXI–LXIX), ištirtas 210 m^2 plotas, atidengti 3 nesudegintų mirusiųjų kapai. Kapai aptikti visai paviršiuje, vos nuėmus velėną, nes žemė šioje dalyje nustumta iki įžemio, suverstos šiukšlės ir išlygintas paviršius. Todėl dalis kapų galėjo būti nustumti ir sunaikinti. Du kapai (224 ir 225) suardyti. Kapas 223 nepaliestas. Kapai buvo 25–36 cm gylio.

Kape 223 40–50 metų moteris palaidota